

Francesca Caccini: İlk Kadın Opera Bestecisi

ÖMER EĞECİOĞLU
Müzik Tarihinden

Bundan 400 yılı aşkın bir süre önce, 4 Şubat 1625 tarihinde ilk kez sahnelenen **La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina** (Ruggiero'nun Alcina'nın Adasından Kurtuluşu), bir kadın müzisyen tarafından bestelenmiş ilk opera kabul edilir.

Bestecisi **Francesca Caccini** (1587–1645?), yalnızca oda ve sahne müziği bestecisi değil, aynı zamanda öğretmen, şarkıcı ve çalgıcıydı. Medici Sarayı'nda görev yapan Caccini, erken İtalyan Barok müziğinin önde gelen isimlerinden biri olarak yaşadığı çağda büyük ün kazanmıştı.

Her yıl Mart ayında kutlanan Kadın Tarihi Ayı'na ek olarak, 8 Mart günü, 20. yüzyılın başlarından bu yana Dünya Kadınlar Günü olarak kutlanmaktadır.

Müzik tarihi açısından prömiyerinin yıldönümü bu tarihlere rastlayan önemli bir olay, Floransalı kadın besteci **Francesca Caccini**'nin 1625 yılında bestelediği **La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina** (Ruggiero'nun Alcina'nın Adasından Kurtuluşu) adlı operadır. Bu eserin ilk gösterimi 4 Şubat 1625 tarihinde Floransa'da yapıldı. O tarihten bu yana 400'ü aşkın sene geçmiş durumda.

Caccini'nin bu operası sadece müzik tarihinde değil, kadın sanatçıların tarihi açısından da değer taşıyor. Operanın Floransa opera ekolünün ilgi çekici eserlerinden biri olmakla kalmayıp, aynı zamanda tarihte bir kadın tarafından bestelenen ilk opera olma özelliği var.

La Liberazione, büyük ölçüde kadınlardan oluşan bir dünyayı temsil ediyor. Başrollerde iki güçlü büyücü var: kötü cadı Alcina ve iyiliğin simgesi Melissa. Opera büyülü bir adada cadı Alcina tarafından esir tutulan Ruggiero'nun kurtuluşunu konu alıyor; ancak Ruggiero pasif bir karakter. Fantastik öğelerle bezenmiş metin ve Caccini'nin müziği, kadın sağduyusunun ve sadakatinin kurtarıcı gücünü ifade etmeyi amaçlıyor.

Opera sanatının doğduğu günlerde yaşamış olan Caccini üretken bir besteci idi ancak eserlerinin çoğu zamanla kayboldu. Günümüze ulaşan tek operası **La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina**'dır.

Erken İtalyan barok ekolünün opera öncülerinden Giulio Caccini (1551-1618) ve Jacopo Peri (1561-1633).

İlk operalar

Francesca Caccini opera sanatının ortaya çıktığı devirde yaşadı. 17. yüzyılın ilk yarısında Mediciler Floransa'da, gösterilerinin ihtişamı, müzisyenlerinin kalitesi ve sanatçılarının şöhreti ile bir başka önemli İtalyan kültür merkezi olan Mantua'daki Gonzaga ailesi ile yarış halindeydi. Melodramın beşiği olan Floransa bu yeni müzik tarzının en seçkin iki müzisyenine ev sahipliği yapma onuruna sahipti. Medici sarayının bu iki sanatçısı **Jacopo Peri** (1561-1633) ve Francesca'nın babası **Giulio Caccini**'ydi (1551-1618).

Klasik Batı müziğinde günümüze eksiksiz ulaşan ilk opera, Jacopo Peri'nin 1600 yılında Floransa'da sahnelenen *Euridice* adlı eseridir. Operanın konusu, Antik Yunan efsanesi Orfeo ile Euridice'den alınmıştır; Orfeo'nun, ölen eşi Euridice'ye duyduğu bitmeyen aşkı anlatan bu ünlü mit, daha sonra pek çok besteci tarafından da konu olarak kullanılmıştır.

Opera tarzında yaratılan, ancak günümüze bütünüyle ulaşamayan ilk denemelerden biri de, yine Peri'nin 16. yüzyıl sonunda bestelediği *Dafne* (1598) operasıdır. **Claudio Monteverdi**'ye ait olan ve 1607 Karnavalı'nda Mantua'da Gonzaga ailesinin sarayında sahnelenen *L'Orfeo* operası da ilk opera örneklerinden olup günümüz repertuarında yerini korumayı başaran eserlerdendir.

Francesca'nın babası Giulio Caccini, Peri'nin *Euridice*'sine besteleriyle katkıda bulunmuştu. 1602'de Peri'nin yapıtıyla aynı adı taşıyan *Euridice* operasını kendi yorumuyla besteleyen Giulio Caccini, erken İtalyan barok ekolünde yeni bir ifade tarzının savunucusu olarak biliniyor.

Venedikli ressam Palma Vecchio'nun 1518-20 yıllarında yaptığı ve "La Bella" olarak bilinen yağlı boya kadın portresi.

İnternet arama motorlarında her nedense modeli Francesca Caccini'ye yakıştırılan bu eser aslında bestecinin doğumundan neredeyse 60 yıl önce yapılmıştı (Thyssen-Bornemisza Müzesi, Madrid).

Francesca Caccini

Francesca Caccini, 18 Eylül 1587'de Floransa'da doğdu. Roma'dan Floransa'ya göç eden müzisyen bir ailenin en büyük kızıydı. Medici sarayında müzisyen olan babası Giulio Caccini, opera sanatının orijinal yaratıcılarından biriydi. Giulio şarkıcı ve besteci olarak tanınıyordu. Francesca'nın annesi Lucia Gagnolanti, küçük kız kardeşi Settimia ve üvey

annesi Margherita della Scala yetenekli şarkıcılardı. Floransa'daki Caccini evi, çocuklar, Giulio'nun müzik öğrencileri, çevredeki şair ve ressamların etkinlikleriyle dolup taşıyordu.

Babasının rehberliğinde yetişen Francesca, Latince, retorik, felsefe, astroloji ve çağdaş diller üzerine kapsamlı bir eğitim aldı. Nota okumayı öğrendi, klavye, lavta, arp, teorbo ve viyol çalıştı.

Francesca'nın yaşadığı dönemde kadınlardan oluşan müzik toplulukları modaydı ve babasının da kurmuş olduğu bir aile korosu vardı. Bu sayede Francesca kız kardeşi Settimia ile beraber sık sık toplum önünde şarkıcılık yapma ve sahneye çıkma fırsatı buldu. Genç yaşlardan itibaren hem vokal yeteneği ile hem de bestecilik becerisiyle dikkat çekti. Giulio Caccini, Medici sarayında Francesca ve kardeşinin gelişen ses yeteneğini tanıtmak için elinden geleni yapıyordu.

Francesca, Ekim 1600'de Marie de' Medici'nin Fransa Kralı IV. Henri ile evlenmesi münasebetiyle Lyon'da düzenlenen müzikli eğlencelerde babasının şefliğindeki aile müzik topluluğunda yer aldı. Fransızca şarkılar söylediğinde, sesine hayran kalan kral, Francesca'ya Fransız sarayında müzisyenlik yapmasını teklif etti. Giulio Caccini, Toskana Büyük Dükü'ne şöyle yazıyordu: *"Krala göre Cecchina, Fransa'daki herkesten daha iyi şarkı söylüyor..."* Giulio, kızının bu görevi kabul etmesine sıcak bakmıyordu çünkü bu, yetenekli kızının İtalya'da sahip olduğu prestijli konumdan vazgeçmesi anlamına gelecekti. Ayrıca, bu görevi kabul etme kararı, Medici ailesini kızdıracıydı. Francesca sonunda görev teklifini reddetti ve aile Floransa'ya dönerek Medici sarayına ve Toskana Büyük Dükü I. Ferdinand'a hizmete devam etti. Birkaç yıl sonra Francesca'yı sarayında isteyen Mantua Dükü'nün başlattığı girişimler de sonuç vermedi.

1602 yılında genç Francesca'nın üvey annesi ve kız kardeşiyle birlikte babasının yönettiği koro ile Pisa Katedrali'nde halk önüne çıktığı biliniyor. Francesca'nın Jacopo Peri'nin *Euridice*'sinin 6 Ekim 1600'de Palazzo Pitti'deki ilk temsilinde de rol aldığı sanılıyor.

1607 yılında Francesca, Mediciler tarafından şarkıcı, öğretmen ve besteci olarak sarayda işe alındı. Daha yirmi yaşındaydı. Kısa bir süre içinde sarayın favori müzisyeni konumuna geldi.

Virtüöz şarkıcı, öğretmen ve besteci olarak kariyeri onu Floransa'dan Roma'ya, Lucca'ya ve tekrar Floransa'ya götürdü.

Aile hayatı

Francesca iki evlilik yaptı. Kasım 1607'de Giovanni Battista Signorini adlı Medici saray müzisyeni ile evlendi. Signorini tenor ve aynı zamanda yaylı çalgılar sanatçısıydı, ancak zengin bir adam değildi. Evlendikten sonra, Caccini ve eşi festivallerde ve sarayda sahneye çıkarak ve müzik dersleri vererek para kazandılar. Babasının evinin çok yakınında yaşayan Francesca çoğunlukla öğrencilerine evde ders veriyor, beste ve müzik çalışmalarının yanı sıra ev işlerini de yönetiyordu.

Evlendikten yedi yıl sonra, Caccini'nin arttırılan maaşı onu saraydaki en yüksek ücretli müzisyen yaptı. Avrupa'nın soyluları tarafından kendisine nişanlar ve mücevherler armağan edildi.

1622'de çiftin Margherita adını verdikleri bir kız çocukları oldu. Eşi Giovanni, uzak akrabaları zengin Malaspina ailesinin adını bir asalet simgesi olarak soyadına ekliyordu. Medici saray belgelerine göre ilk evliliği sırasında resmi olarak Francesca di Giulio Caccini adını taşımasına rağmen, Caccini bestelerinde **Francesca Signorini** ya da **Francesca Signorini Malaspina** şeklinde imza atmayı tercih etti.

Giovanni Battista Signorini Aralık 1626'da öldü. Ekim 1627'de, ilk eşinin ölümünden yaklaşık bir yıl sonra, Francesca, Luccalı bir aristokrat olan Tomaso Raffaelli ile ikinci evliliğini yaptı. Francesca'dan hayli büyük yaşta olan Raffaelli, ilk eşi gibi müzikle ilgilenen bir kişiydi. Dönem kaynaklarında Raffaelli'nin eşcinsel eğilimleri olduğuna dair yorumlara rastlanmakla beraber bu evlilikten bir erkek çocuk dünyaya geldi; ancak çocuk, doğumundan iki yıl sonra yaşamını yitirdi. 1630 yılında ölen Raffaelli geride Francesca'ya hatırı sayılır bir servet bıraktı.

Caccini 1634 yılında Floransa'ya geri döndü. Sanatçının ikinci evliliği, Lucca'daki ve ikinci eşinin ölümünden daha sonra Floransa'daki yaşamı hakkında elde fazla bilgi bulunmuyor.

Bazı kayıtlara göre kibirli ve huzursuz olan Francesca Caccini'nin zor bir kişiliği vardı. İtalyan yazar Cristofano Bronzini'nin 1618-1624 yılları arası kaleme aldığı üç ciltlik *Della dignità e nobiltà delle donne* (Kadınların onuru ve asaleti üzerine) adlı eserine göre ise, Caccini "dost canlısı ve hayranlık uyandırıcıydı, asla yorucu veya kinci değildi, neşeli ve çekiciydi... ve ister çalarken, ister şarkı söylerken, ister sohbet ederken, karşısındakilerin zihinlerinde öylesine olumlu etki yarattı ki, onları olduklarından daha iyi bir hale getirdi." Bronzini ayrıca, hem müzisyenler hem de patronlar tarafından saygı duyulan, sanatının her alanındaki ustalığı için Caccini'yi överek "Kadın ve erkek eşitliğinin... devletin idamesi için siyasi olarak gerekli olduğunu" da belirtmekten çekinmiyordu.

Bazı müzikologlara göre Francesca "... muhtemelen çok neşeli, esprili, çalışmaya tutkuyla bağlı; güzelliğiyle asla övülmese de, her zaman usta bir müzisyen olarak takdir edilen" bir sanatçıydı. Zamanında kendisi için "doğanın nimetlerinden kısmetini alamamış" bile deniyordu

Orlando Furioso ve öykünün kaynağı

İtalyan şair **Ludovico Ariosto**'nun 1516 tarihli destansı romantik yapıtı **Orlando Furioso** (Çılgın Orlando), 8. yüzyılda geçen, şövalyelerin, büyülerin ve tutkulu aşkların konu olduğu bir epik şiirdir. Olaylar, Şarman döneminde Hristiyanlarla Müslümanlar arasındaki savaşlar sırasında cereyan eder. Ancak asıl konu, kahramanların yaşadığı aşk, sadakat ve delilik gibi duygulardır.

Hristiyan şövalye Orlando, Doğulu prenses Angelica'ya aşıktır. Fakat Angelica onu değil, Medoro adında sıradan bir askeri sevmektedir. Bu durum Orlando'yu çılgına çevirerek deliliğe sürükler.

Eserde aynı zamanda paralel bir aşk hikâyesi daha vardır. Bu ikincil olay zincirinde Müslüman savaşçı Ruggiero ile Hristiyan kadın şövalye Bradamante'nin aşkı dile getirilir. Bu çift inançları ve büyüler yüzünden sık sık ayrılırlar ve sonra yeniden birleşirler.

Uçan atlar, büyücüler, konuşan ağaçlar gibi olağanüstü öğelerin yer aldığı Ariosto'nun şiiri, hem Rönesans döneminin hayallerini anlatır hem de insanların tutkularla nasıl savrulabileceğini gösterir.

Opera tarihinde *Orlando Furioso*'yu konu olarak işleyen çok sayıda müzisyen bulunuyor. Bunların arasında Giovanni Alberto Ristori (1713), Antonio Bioni (1724), Giovanni Antonio Guerra (1724), Antonio Bioni Orazio Polaroli (1725), Antonio Vivaldi (1727), Agostino Loffredo (1731), George Frideric Handel (1733), Gaetano Latilla (1735), Niccolò Piccinni (1764), Joseph Haydn (1782) sayılabilir. Yine *Orlando Furioso*'ya dayanan en güzel eserlerden biri ise Handel'in *Alcina* (1735) operasıdır.

La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina'nın ilk birkaç ölçüsü.

Toskana Büyük Düşesi ve Habsburg prensesi **Maria Maddalena** (1589-1631), sahne için güçlü kadın karakterleri olan birkaç eser sipariş etmişti. Yani Francesca'nın kullanacağı librettonun feminist olarak değerlendirilebilecek gündemi tesadüf değildi. Ayrıca Maddalena'nın hanedanlık hırsları da vardı. Yeğeni Prens Władysław'ın Karnaval sırasında gerçekleşen resmi ziyaretini onurlandırmak üzere Caccini'ye ismarladığı *La Liberazione di Ruggiero dall'Isola d'Alcina*'nın ilk performansı 4 Şubat 1625'te Floransa'daki Poggio Imperiale villasında yapıldı. Büyük Düşes, Prens Władysław'ın kızı Margherita ile evlenmeye ikna etmeyi umuyordu. Bu evlilik gerçekleşmedi ama Prens izlediği operayı o kadar çok beğendi ki, 1628 yılında Varşova'daki sarayında tekrar sahnelenmesini sağladı. Böylece Francesca Caccini, tarihte bilinen ilk kadın opera bestecisi olmasının yanı sıra, operası İtalya dışında sahnelenen ilk İtalyan besteci unvanını kazandı.

Wladyslaw'ın Francesca'dan iki opera daha ısmarladığı biliniyor, ancak bu operalar ya bitirilmemiş, ya da günümüze ulaşmamış durumda.

Francesca Caccini'nin 1625 yılında bestelediği *La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina*, Ruggiero ve Alcina anlatısını tek başına bir dramatik yapıya dönüştürür. Opera cadı Alcina'nın temsil ettiği kötü güçler ile Melissa'nın temsil ettiği iyi güçler arasındaki mücadeleyi konu alır. Francesca, *La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina*'yı *balletto* olarak adlandırmıştı.

Medici saray şairi Ferdinando Saracini'nin *Orlando Furioso*'dan 6.- 8. bölümlerini (kantolarını) kullandığı librettosunda, cesur savaşçı Ruggiero, kendisini baştan çıkaran büyücü kadın Alcina'nın gizemli adasına tutsaktır. Alcina'nın genç ve güzel olduğuna inanmaktadır. Ruggiero, gerçek kimliğini ve görevini unutup bu zevk ve tutku adasında zamanla kendini kaybeder. Kötü kalpli Alcina'nın, eski sevgiillerini şarkı söyleyen bitkilere dönüştürdüğünden haberi yoktur.

Nişanlısı Bradamante onun kaybolduğunu öğrendiğinde Ruggiero'yu geri kazanmak için yola çıkar. Alcina, tutsağının gitmesini engellemek için elinden gelen her şeyi yapar, ancak Melissa daha güçlüdür. Erkek kılığına giren Bradamante, bilge büyücü Melissa'nın da yardımıyla Alcina'nın büyülerini bozar. Büyüden kurtulan Ruggiero özgürlüğüne ve Bradamante'ye kavuşur. Operanın sonunda adada hapsedilmiş, büyüyle ağaçlar ve kayalara dönüştürülmüş insanlar hayata geri dönerler.

Bu opera, şarkı söyleyen bitkiler, yunuslara binen büyücüler, kanatlanıp uçan tekneler, canavarlardan oluşan bir koro ve at sırtında oynanan bir bale ile fantastik bir gösteridir.

Operadaki karakterler aşağıdaki gibidir:

Melissa, *kontralto*,

Ruggiero, *tenor*,

Alcina, *soprano*,

Bir çoban, *tenor*,

Bir siren, *soprano*,

Büyülü bir bitki, *tenor*,

Bir haberci, *soprano*,

Astolfo (bir şövalye), *tenor*.

Opera için dekorlar ve sahne mekanizmaları Floransalı mimar **Giulio Parigi** (1571-1635) tarafından tasarlanıp yapıldı. Parigi, Medici Büyük Dükünün sarayında çalışan mimar ve tasarımcılardan oluşan köklü bir ailenin üyesiydi.

At sırtında sergilenmek üzere tasarlanmış bir bale bölümü de dahil olmak üzere, dansların koreografisi Agnolo Ricci adlı sanatçıya aitti. Ricci ve Francesca Caccini, 17. yüzyılda Floransa sarayında çeşitli sahne eseri yapımlarında birlikte çalıştılar.

Ferdinando Saracini'nin "Ruggiero'nun Alcina'nın Adasından Kurtuluşu" librettosunda Neptün'ün müdahalesini gösteren başlangıç sahnesinin gravürü (Alfonso Parigi (1606-1656), Uffizi müzesi, Floransa).

Müzikologlara göre Caccini kullandığı mod ve tarzlarla operadaki karakterlerin cinsiyetleri ve sosyal konumlarını müziği kullanarak öne çıkarıyor. Cadı Alcina ve hizmetçileri bemollü tonları; Ruggiero ve eşliğindeki erkekler diyezli tonları, oyunda önce erkek savaşçı Atlante olarak ortaya çıkan, daha sonra ise iyi büyücüye dönüşen Melissa ise ne bemol, ne de diyez taşıyan Do majör perdesinde söylüyor.

“La Ceccina”

Francesca Caccini'nin takma adı olan **“La Ceccina”** bazı yazarlara göre Francesca'nın küçültmesi, diğerlerine göre ise bülbül gibi tatlı sesi olan bir kuş anlamına geliyor. Besteciye verilen “La Cecchina” lakabı o kadar yaygındı ki, Pistoia'daki Rospigliosi sarayında bulunan mermer madalyondaki portresinde Latince **“Cechine Pulchritudinis Immortalituti”** ibaresi bulunuyor, yani Ceccina ebedi mükemmelliğin simgesi olarak görülüyor.

Francesca Caccini'yi gösteren bir madalyon. Sol alttaki ibare **“Cechine Pulchritudinis Immortalituti”** (Ebedi mükemmelliğin Cechine'si).

Besteciliği

Francesca Caccini, 1607'de Karnaval eğlenceleri için Gianmaria Cecchi'nin bir komedisi için sahne müziği besteleyerek müzikal tiyatrodaki adımlarını attı. Büyük Michelangelo'nun yeğeninin oğlu, şair ve sanatçı genç **Michelangelo Buonarroti** (1568-1646), 1607 yılında Pisa'da, Medici prensleri için o yılki karnaval kutlamalarında sahnelenmek üzere bir atlı mızrak dövüşü gösterisinin tasarımını ve senaryo yazarlığını üstlenmişti. Caccini'yi yakından tanıyan ve yeteneklerine hayran olan Buonarroti, gösteriye eşlik edecek müziği genç kadına ısmarladı. **La Stiava** adlı bu gösteri, Caccini'nin bilinen ilk sahne eseri olarak önem taşıyor.

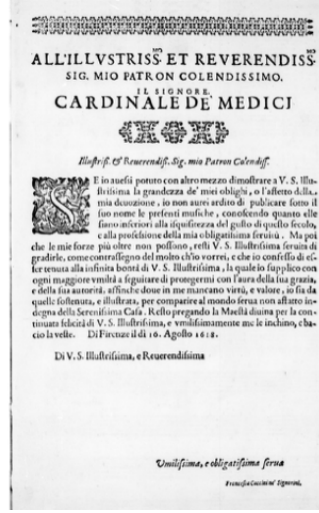
Francesca Caccini'nin **“La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina”** operasının partiyonunun kapağı ve ithaf sayfası. Kapakta verilen bilgiye göre eser, müziği Francesca Caccini ne Signorini Malaspina tarafından Ekelânsları Polonya ve İsveç Prensi Ladislao Sigismondo'ya ithafen bestelenmiş, Majesteleri Avusturya Büyük Düşesi ve Toskana Büyük Düşesi'nin Poggio imparatorluk köşkünde sergilenen **La Liberazione di Ruggiero dall'Isola d'Alcina** başlıklı bale. İthaf sayfasında da **“Serenissima Arciduchessa Maria Maddalena d'Austria, Gran Duchessa di Toscana”** ibaresinin ardından verilen yer ve tarih Floransa, 4 Şubat 1625. İmza olarak **“Francesca Caccini ne Signorini Malaspina”** var; Francesca'nın

ilk eşi Giovanni Battista soyadı olarak Signorini veya Signorini-Malaspina kullanıyordu (Bibliothèque nationale de France).

Caccini ile Buonarroti birçok eserde beraber çalıştılar. Genç Michelangelo, her zaman Francesca'nın destekçisi ve dostu olarak kaldı. Aralarındaki yakınlık, bazı müzik tarihçilerinin bu ilişkinin dostluktan öte bir boyutu olup olmadığını sorgulamasına neden olmuştur.

Medici sarayında 1607 yılında çalışmaya başlayan Francesca, mektuplar ve çeşitli belgelerden anlaşıldığı üzere son derece üretken bir besteciydi.

1608'den 1614'e kadar birçok saray gösterisinde aktif rol oynadı. 1615 Karnavali sırasında Floransa'da Medicilere ait Palazzo Pitti'de, baştan sona kendi bestesi olan *Ballo delle Zigane*'i sahnelledi. Notaları kayıp olan bu eserin günümüze sadece librettosu ulaşmıştır.

Francesca Caccini'nin "*Il Primo libro delle musiche*" adlı, İtalyanca ve Latince olmak üzere tek ve iki ses için 36 adet kutsal ve seküler şarkı ve çeşitli stillerde madrigallerden oluşan bir beste koleksiyonu, 1618'de Kardinal Carlo de Medici'ye ithafen yayınlandı (Bibliothèque nationale de France).

Caccini'nin bestecilik çalışmaları arasında, en az 20 tiyatro eseri ile öğrencileri tarafından seslendirilen özel konserler için bestelenmiş yüzlerce kısa vokal eser yer alıyordu. Francesca'nın toplam 300'ü aşkın eser bestelediği sanılmaktadır. Şair, şarkıcı ve besteci olarak büyük ün kazanmış olan sanatçının günümüze çok az sayıda bestesi ulaşabilmiş, şiirlerinden ise hiçbirini günümüze kalmamıştır.

Babasını yaşamını yitirdiği yıl olan 1618'de 30 yaşındaki Francesca, Kardinal **Carlo de Medici**'ye ithaf ettiği ve 32 parçadan oluşan *Il primo libro delle musiche* adlı eserini yayınladı. Dini ve seküler parçaları bir araya getiren eser, hüzünlüden neşeliye, gösterişliden sadeye kadar çeşitli stilleri içeriyordu. Caccini verdiği derslerle müzik bilgisini kendi kızı ve Medici prensesleri de dahil olmak üzere zamanındaki diğer kadınlara aktardı. *Il Primo Libro*'daki besteleri kadın öğrencilerine vokal tekniği öğretmek için kullandığı sanılıyor.

Milona Gammaitoni'nin kitabında verildiği şekliyle Francesca Caccini'nin sahne eserleri aşağıdaki gibidir. Bunların bazıları Francesca'nın diğer sanatçıların eserlerine yaptığı katkılarından oluşmaktadır:

Il primo libro delle musiche a una e due voci (1618)

La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina, (1625)

'Dov'io credea le mie speranze vere', Constantini'nin *Ghirlandetta amorosa* (1621)

'Ch'io sia fidele', Robletti'nin *Le risonanti sfere* (1629)

Rinuccini'nin *La mascherata delle ninfe di Senna* (1611)

Buonarroti'nin *La Tancia* (1611), *Il passatempo* (1614) *La fiera* (1619)

Ferdinando Saracinelli'nin *Il ballo delle Zigane* (1615)

Jacopo Cicognini'nin *Il martirio di S Agata* (1622).

Ne var ki, Caccini'nin eserlerinin büyük bölümü kaybolmuş; günümüze yalnızca iki yapıtı eksiksiz ulaşabilmiştir. Bu yapıtlar *Il primo libro delle musiche* (1618) adlı şarkı kitabı ve *La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina* (1625) opera-balesidir.

Venüs'te bir krater

Barok müziğin en ilginç isimlerden biri olan Francesca Caccini, olağanüstü sanatsal yeteneğiyle erkek egemen bir dönemde kadın besteci kimliğiyle büyük saygınlık kazandı. 1607-1627 ve sonra 1633-1641 yılları arası çalıştığı Medici sarayında dönemin en yüksek maaşlı müzisyeni oldu; şair, besteci, şarkıcı ve çalgıcı kimliğiyle isim yaptı. 1641'de Medici sarayına hizmet etmeyi bıraktı. Opera tarihindeki önemine rağmen hangi tarihte öldüğü bile bilinmiyor. Büyük olasılıkla 1641-1645 yılları arasında vefat etti.

Francesca Caccini, saraydaki meslektaşlarıyla yaratıcılık açısından eşit görülüyordu. Erken İtalyan barok döneminin en başarılı bestecileri arasındaydı ancak tarih kitaplarında Claudio Monteverdi ve Jacopo Peri gibi erkek meslektaşlarının gölgesinde kaldı.

Eserlerinin büyük ölçüde yitirilmiş olması, Caccini'nin yaşamı ve sanatı üzerine yapılan araştırmaların sınırlı kalmasına yol açmıştır. Dört yüzyıl boyunca tarihsel kayıtlarda neredeyse tamamen unutulmuş, adı yalnızca birkaç makale ve kitapta anılmıştır. Ancak son zamanlarda Caccini üzerine yapılan çalışmaların ve günümüze ulaşan müziğinin icrasının artmasıyla, sanatçının yaşamı ve eserleri hak ettiği ilgiyi görmeye başlıyor. Kesin olan bir şey varsa, o da Francesca Caccini'nin dönemin erkek bestecileri kadar anılmayı hak ettiğidir.

Hiç olmazsa bugün gözlerimizi uzaya çevirdiğimizde uzaklarda Caccini'nin adını taşıyan bir anıtın var olduğunu biliyoruz; 1994 yılından beri Venüs gezegeninde 38 km çapındaki bir meteor krateri Francesca Caccini adını taşıyor. Bu krater Venüs'te tanınmış kadınların adını taşıyan sayısı bine yakın kraterden biridir.

Ömer Eğecioğlu

Santa Barbara, CA, ABD

13 Şubat 2026

omer@cs.ucsb.edu

Kaynakça

Cristofano Bronzini d'Ancona, *Della dignità, & nobiltà delle donne*, Floransa, 1624; A Modern Reveal sitesi: <https://www.amodernreveal.com/francesca-caccini>

Suzanne G. Cusick, "Thinking from Women's Lives": Francesca Caccini after 1627, *The Musical Quarterly*, 1993, Cilt 77, No. 3, s. 484-507.

Suzanne G. Cusick, *Francesca Caccini at the Medici Court: Music and the Circulation of Power*, The University of Chicago Press, Chicago ve Londra, 2009.

Milena Gammaitoni, *The History and Life Stories of European Women in the Arts From the Middle Ages to the Present*, Springer, 2022, s. 53-64.

Sylvia Glickman and Martha F. Schleifer, *Women Composers: Music Through the Ages*, G. K. Hall, New York, 1996.

L'Italie Nouvelle, Paris, 15 Ağustos 1943.

Doris Silbert, "Francesca Caccini, Called La Cecchina," *The Musical Quarterly*, Cilt 32, No. 1, 1946, s. 50-62.